

O zasadności włączenia „Krowiego Bagna” do Poleskiego Parku Narodowego – na podstawie *Odonata*, wodnych *Coleoptera* i *Trichoptera*

Is the incorporation of the „Krowie Bagno” Marsh into the Poleski National Park well-founded? – on the basis of *Odonata*, aquatic *Coleoptera* and *Trichoptera*

PAWEŁ BUCZYŃSKI¹, EDYTA SERAFIN²

¹Zakład Zoologii UMCS, ul. Akademicka 19, 20-570 Lublin

²Katedra Zoologii, Akademia Rolnicza, ul. Akademicka 13, 20-570 Lublin

ABSTRACT: The „Krowie Bagno” Marsh situated near the Poleski National Park was meliorated in 60s of 20th century. Because the north-central area of the marsh has remained of high natural values the whole area is proposed to become a part of the national park. The evaluation basing on *Odonata*, aquatic *Coleoptera* and *Trichoptera* was conducted in 2003 in order to support this idea. The obtained results showed that fauna was rich in species (*Odonata*: 36, *Coleoptera*: 74, *Trichoptera*: 21) and its assemblages were natural. 6 species under protection and 9 from red lists were also found. Faunas associated with lakes and peat bogs were the most interesting aspect of research, in contrary to anthropogenic waters. Nevertheless, the most valid factor for maintaining such abundant fauna is the stabilization of water conditions.

KEY WORDS: nature protection, national park, *Odonata*, *Coleoptera*, *Trichoptera*, Poland.

„Krowie Bagno” to kompleks wodno-torfowiskowy o powierzchni 40 km², wbrew protestom przyrodników zmeliorowany w latach 60-tych XX w. Jest użytkowane jako mało wydajne łąki, miejscami wydobywa się torf. Ponieważ leży blisko Poleskiego Parku Narodowego (PPN), planuje się jego renaturyzację. W planie ochrony PPN z 1999 roku uznano też za wskazane włączenie go do parku. By ocenić zasadność tych planów, w roku 2003 badaliśmy zgrupowania ważek, wodnych chrząszczy i chruścików najlepiej zachowanej części „Krowiego Bagna”. Prace objęły jeziora Lubowierz i Lubowierzek (tzw. „Bycze Jaja”) wraz z otaczającymi je torfowiskami oraz leżące na południe od nich: kanał Więzienny Rów i rowy melioracyjne.

Wodna entomofauna badanego obszaru jest bogata taksonomicznie: stwierdziliśmy 36 gatunków *Odonata*, 74 *Coleoptera* i 21 *Trichoptera*, w tym 6 gatunków chronionych [*] i 9 z krajowych Czerwonych list [#]: *Sympecma paedisca**, *Nehalennia speciosa***#, *Aeshna juncea*#, *Aeshna viridis***#, *Leucorrhinia albifrons***#, *L. caudalis***#, *L. pectoralis**, *Hydrophilus aterrimus*#, *Ma-*

cronychus quadrituberculatus[#], *Hydropsyche ornatula*[#] i *Oecetis tripunctata*[#] [oznaczenie niepewne] (BERNARD i in. 2002; PAWŁOWSKI i in. 2002; ROZPORZĄDZENIE 2001; SZCZĘSNY 2002). Interesujące jest złowienie do światła nowego dla fauny Polski chruścika *Orthotrichia tragetti*. Zgrupowania badanych owadów w jeziorach były specyficzne siedliskowo, bogate w gatunki związane z torfowiskami i mało żyznymi jeziorami. Zebrane dane wskazują na ich wysokie walory przyrodnicze, porównywalne z najcenniejszymi jeziorami PPN: Jez. Moszne i Jez. Długim. Pod każdym względem mało wartościowe okazały się natomiast siedliska antropogeniczne – rowy i kanały.

Badana część Krowiego Bagna okazała się ważna dla zachowania naturalnej fauny jezior i torfowisk Polesia. Postulat jej włączenia do PPN jest więc w pełni uzasadniony. Jednak niezależnie od tego, czy zostanie on spełniony, niezbędna jest poprawa stosunków wodnych na tym obszarze. Niski poziom wód gruntowych powoduje miejscami okresowe przesuszanie wierzchnich warstw torfu i wahania lustra wody w jeziorach (np. w 2003 r. niemal całkowicie wyschło Jez. Lubowierz). Niekorzystnym zjawiskiem jest też wyraźna eutrofizacja badanych wód i ekspansja *Betula verrucosa*. Zagraża to kondycji jezior i torfowisk oraz zasiedlającej je, specyficznej i cennej entomofaunie.

PIŚMIENNICTWO

- BERNARD R., BUCZYŃSKI P., ŁABĘDZKI A., TOŃCZYK G. 2002: *Odonata* Ważki. [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.): Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Wydawnictwo Instytutu Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 125-127.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002: *Coleoptera* Chrząszcze. [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.): Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Wydawnictwo Instytutu Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 88-110.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Środowiska z dnia 26 września 2001 r. w sprawie określenia listy gatunków zwierząt rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów dla danych gatunków i odstępstw od tych zakazów. Dz. U. 130 poz. 1456.
- SZCZĘSNY B. 2002: *Trichoptera* Chruściki. [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.): Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Wydawnictwo Instytutu Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 76-79.